

Фиқҳ дарслари (215-дарс) Аллоҳ тоқдир, тоқни яхши кўради (биринчи мақола)

19:00 / 26.01.2023 1987

مُثِّيَّدِيْ عَفَارُرَبَكُّيْ ثَلَّاثَ لَعُوكُرَلْبَقَوْمَالَسَبَبَجَوْتَأَعَكَارُثَالَّثُرْتَوْلَا
عَبْتَيَوَرَوْسَوَهَجَتَأَفْلَأُنَمَّةَعَكَرَلْكِيْفُأَرْقَيَوَرْيَعَنُودَأَدَبَهِيْفُتُنْقَيِ
ثُكْسَيْلَبَرْجَفْلَايَفَتَنَأَقْلَالَرْتَوْلَأَلَرْتَوْلَأَعُوكُرَدْعَبَتَنَأَقْلَا.

Витр бир салом билан вожиб бўлган уч ракъатдир. Учинчи рукуъдан олдин икки қўлини кўтариб, такбир айтади, сўнг доимо шу ўриндагина «Қунут» дуосини ўқийди, бошқасида эмас. Унинг ҳар бир ракъатида Фотихани ва бирор сурани қироат қиласи. Ва (иктидо қилувчи) витрнинг рукуъсидан кейин «Қунут» ўқувчи(имом)га эргашади, бомдодда «Қунут» ўқувчига эргашмайди, балки сукут сақлади.

Ушбу қисқа ибораларда жуда ҳам кўп ҳукмлар жамлангандир. Фиқҳ уламоларининг, жумладан, «Мухтасари Виқоя» соҳибининг маҳорати батафсил гапирилса, кўпгина саҳифаларга жой бўладиган маълумотларнинг оддий киши учун осонгина тушуниладиган тарзда бир неча сатрдан иборат бўлиб қолишига сабаб бўлган.

Бу фикримиз мазкур қисқа матнни шарҳ қилганимизда яна ҳам яққолроқ намоён бўлса, ажаб эмас.

Витр бир салом билан вожиб бўлган уч ракъатдир.

«Витр» сўзи бизнинг тилимизда «тоқ» маъносини билдиради. Ўрганаётган жумламизда «бир салом билан» деган иборанинг келишига шофеъий мазҳабидаги «Уч ракъатли витр икки салом билан ўқилади», деган гап сабаб бўлган. Уларда олдин икки ракъат ўқиб, салом берилади. Кейин алоҳида бир ракъат ва унда «Қунут» дуоси ўқилиб, яна салом берилади.

Бизнинг мазҳабимизда уч ракъатда бир салом бериш қабул қилинган.

Шунингдек, бизда витр намози вожибдир.

Ҳанафий уламолар витр намозини «вожиб» деганларида ўз хаёлларидан чиқариб айтмаганлар. Улар бу гапни Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларига суюниб айтганлар.

نَارْقِلِيْلَهُ اَيْ «لَاقْ مَلْسُوْمٍ يَلْعَبْ نَعْ بَلْلَى يَضْرِبْ لَعْنَعْ
نَسْلِيْلَهُ اَوْرَ «رْتَوْلِيْلَهُ اَبْحِيْرْتَوْلِيْلَهُ اَفْ، اُرْتَوْلَهُ اَوْرَ

Али розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Эй аҳли Қуръон, витр намози ўқинг. Аллоҳ тоқдир, тоқни яхши кўрур», дедилар».

«Сунан» эгалари ривоят қилишган.

يَلْعَبْ هَلْلَى لُسَرْ اَنْيَلَعْ جَرَخْ لَاقْ بَلْلَى يَضْرِبْ لَعْنَعْ
يَهَوْ مَعْنِلِرْمُحَمَّدْ رِيْخَ يَهَوْ اَلَصَبْ مُكَلْدَمَ اَدْقَلَجَ وَرَعَ هَلْلَى نِإِنْ «لَاقْ فَمَلْسُوْمٍ
يَذْمَرْتَلَ اوْ دُوَادْ وُبَأْ هَوَرْ «رْجَفْ لَعْوُلُ طَلِإِعَاشْ عَلِيْلَنِيَبْ اَمِيْفَ مُكَلْلَهَ عَجَفْ رْتَوْلَهُ
هَحَّصَ وُمَكَّلْلَهُ اَوْ

Хорижа ибн Хузофа розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бизнинг олдимизга чиқдилар ва:

«Албатта, Аллоҳ азза ва жалла сизларга бир намозни зиёда қилди. У сизлар учун қизғиши туялардан ҳам яхшидир. У ҳам бўлса, витрдир. У Зот сизларга уни хуфтондан то тонг отгунча қилди», дедилар».

Абу Довуд, Термизий ва Ҳоким ривоят қилишган. Ҳоким сахиҳ деган.

رَخَا اُولْعَجَا» هَلْأَقْ مَلْس وَهِيلْع هَلْلَا هِلْصِي بَنْلِانَعْ، آمْهَنَعْ هَلْلَا يَضَرَّ رَمْعَنْ بَنَعْ
وَعَبْرَالْهَأَوَرْ . «آرْتَوْلْيِلْلَابْ مُكْتَآلَصِ

Иbn Умар розияллоху анҳумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Тундаги охирги намозингизни витр қилинг», дедилар».

Тұртковлари ривоят қилишган.

«نإ»: ملسو هي لع هلا لى لص يبنلأاق، أمونع هللأي ضرسابع نب هللادبع نع
عولط ئلإعاش علأ نيب أم اولصاف، رتولأي وآلأ، ئالص مكدار ئلأعات هللا
ينأربطل أوين طقرادل هاور. «رجفلـا

Абдуллоҳ Ибн Аббос розияллоху анхұмодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайхи васаллам:

«Албатта, Аллоҳ таоло сизларга бир намозни зиёда қилди. У витрдир. Бас, уни хуфтондан то тонг отгунча ўқийверинглар», дедилар».

Дора Қутний ва Табароний ривоят қилишган.

Ушбу ривоят яна бошқа еттита саҳобийдан ҳам келтирилган.

هيلع هـلـلا ىـلـصـهـلـلـاـلـوـسـرـلـأـقـ:ـلـأـقـهـنـعـهـلـلاـيـضـرـرـيـرـاصـنـأـلـاـبـوـيـأـيـبـأـنـعـ
ـدـوـادـوـبـأـهـأـورـ.ـمـلـسـمـلـكـىـلـعـبـجـأـوـقـحـرـتـوـلـاـ:ـمـلـسـوـ

Абу Айюб Ансорий розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Витр ҳар бир мусулмонга ҳаққу-вожибдир», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

Кўриниб турибдики, витр намозининг савияси суннат намози савиясидан юкоридир. Агар шундай бўлмаса, ушбу ҳадислар айтилмас эди. Шу билан

бирга, бу ҳадисларнинг далиллик кучи фарз намозларига далил бўлган оят ва ҳадисларнинг далиллик кучи даражасида эмас. Шунинг учун ҳанафий уламолар витр намозини вожиб деб, фарз намозидан кейинги, суннат намозидан олдинги ўринга қўйғанлар.

Энг кучли далиллардан бири – бу намозни Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳеч қачон тарк қилмаганларидир. Бу эса витр намози оддий суннат намози эмаслигини яққол кўрсатади.

Учинчи рукуъдан олдин икки қўлини кўтариб, такбир айтади, сўнг доимо шу ўриндагина «Қунут» дуосини ўқиёди, бошқасида эмас.

Ҳанафий мазҳаби бўйича, «Қунут» дуоси витр намозида ўқилади. Витр намозининг учинчи ракъатида қироатни тамом қилганидан сўнг намозни бошлашдагига ўхшатиб такбир айтиб, икки қўлини қулоқларининг юмшоқ жойигача кўтаради. Сўнгра қўлларини киндиги остига қўяди ва «Қунут»ни ўқиб, кейин рукуъга кетади.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди